

УДК 342.9:355.469.5

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.42>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Теремецький В.І.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач сектору проблем реалізації господарського законодавства
відділу проблем модернізації господарського права та законодавства
«ДУ ІЕПД імені В.К. Мамутова НАН України»
ORCID: 0000-0002-2667-5167
e-mail: vladvokat333@ukr.net*

Марченко М.Ю.,

*кандидат юридичних наук,
директор акціонерного товариства
«Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Джерело»
ORCID: 0009-0006-0078-8346
e-mail: marchenko_m_@ukr.net*

Теремецький В.І., Марченко М.Ю. Загальна характеристика суб'єктів адміністративно-правового забезпечення протимінної діяльності в Україні.

Наукове дослідження присвячено загальній характеристиці суб'єктів адміністративно-правового забезпечення протимінної діяльності в Україні. З'ясовано повноваження центральних і місцевих органів влади у сфері здійснення протимінної діяльності в Україні. Вивчено праці науковців, які досліджували діяльність органів влади щодо запобігання мінній небезпеці.

Зроблено висновок щодо повноважень різних органів влади у сфері протимінної діяльності. Встановлено, що заходи з розмінування здійснюють підрозділи Міністерства оборони України, Державної служби з питань надзвичайних ситуацій, Національної поліції та Національної гвардії України. З'ясовано, що функцію інформування населення про небезпеку від вибухонебезпечних предметів виконує Міністерство освіти і науки України. Стверджується, що при реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності беруть участь Міністерство охорони здоров'я, Міністерство у справах ветеранів, Міністерство закордонних справ, Міністерство стратегічних галузей промисловості України та деякі інші суб'єкти. Наголошено, що погодження планів розмінування територій та утримання комунальних аварійно-рятувальних служб належить до компетенції органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної виконавчої влади. Звернуто увагу на те, що координацію протимінної діяльності міністерств, служб та місцевих органів влади здійснює Національний орган з питань протимінної діяльності. Зроблено висновок, що конкретні заходи у сфері протимінної діяльності належать до повноважень операторів протимінної діяльності, тобто певних підрозділів органів влади, підприємств, установ та організацій.

Запропоновано внести зміни до законодавства для вдосконалення правового регулювання повноважень органів влади у сфері розмінування. Підкреслено необхідність узгодження повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій, передбачених у законах України: «Про протимінну діяльність в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні». Наголошено важливості закріплення визначення операторів протимінної діяльності як підрозділів органів влади або підприємств, які здійснюють діяльність з розмінування.

Ключові слова: правове регулювання, протимінна діяльність, органи влади, гуманітарне розмінування, повноваження, координація, державна політика.

Teremetskyi V.I., Marchenko M.Y. General characteristics of subjects of administrative and legal support of mine action in Ukraine.

The scientific study is devoted to the general characteristics of subjects of administrative and legal support of mine action in Ukraine. It clarifies the powers of central and local authorities in the field of mine action in Ukraine. The article also studies the works of scientists who studied authorities' activities in mine action prevention.

A conclusion is drawn regarding the authority's powers in mine action. It is established that demining activities are carried out by units of the Ministry of Defense of Ukraine, the State Emergency Service, the National Police, and the National Guard of Ukraine. It is established that informing the population about the danger of explosive objects is the function of the Ministry of Education and Science of Ukraine. It is stated that the Ministry of Health, the Ministry of Veterans Affairs, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Strategic Industries of Ukraine, and some others participate in state policy implementation in mine action. Local governments and executive bodies coordinate demining plans and maintain municipal emergency and rescue services. Attention is drawn to the coordination of mine action activities of ministries, services, and local authorities by the National Authority for Mine Action. Specific measures in mine action are implemented by mine action operators, which include various units of government bodies, enterprises, institutions, and organizations, both domestic and international. It is proposed to enhance the legal regulation of government bodies' powers in demining. Coordinating the powers of local governments and state administrations is essential, as outlined in Ukraine's laws on Mine Action, Local State Administrations, and Local Self-Government. It was emphasized that mine action operators should be defined as government units or enterprises engaged in demining activities.

Key words: legal regulation, mine action, government bodies, humanitarian demining, powers, coordination, state policy.

Постановка проблеми. Після початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України проблема протимінної діяльності набула критичного значення як для національної безпеки, так і для повоєнного відновлення. За оцінками міжнародних організацій, Україна є однією з найбільш замінованих країн у світі. Значні території, включаючи сільськогосподарські угіддя, лісові масиви, прифронтові населені пункти, залишаються небезпечними для цивільного населення, що спричиняє загибель людей, травмування мирних мешканців, руйнування інфраструктури та обмеження доступу до земельних ресурсів. З огляду на це, питання чіткого визначення повноважень органів державної влади у сфері протимінної діяльності, а також координації їх дій, є не просто актуальним, а стратегічно важливим.

Адміністративно-правове забезпечення розмінування передбачає чітку побудову системи взаємодії між центральними та місцевими органами влади, операторами протимінної діяльності, спеціальними службами та міжнародними партнерами. Протимінна діяльність охоплює не лише безпосереднє знешкодження вибухонебезпечних предметів, але й інформування населення, підготовку спеціалістів, організацію логістичних і медичних заходів, а також розробку правових механізмів взаємодії різних суб'єктів. У цьому контексті недостатньо лише наявності відповідного законодавства. Адже ключове значення має ефективність інституційної спроможності органів державної влади реалізовувати свої функції.

З огляду на виклики, що стоять перед Україною, особливо важливо дослідити та систематизувати суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення протимінної діяльності, визначити повноваження кожного органу, виявити прогалини правового регулювання та розробити пропозиції щодо його вдосконалення. Це дозволить сформувати дієву модель державного управління в умовах постійної мінної загрози, яка відповідатиме як національним, так і міжнародним стандартам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існуючі сучасні дослідження, присвячені специфіці здійснення протимінної діяльності, були підготовлені науковцями у галузях права, державного управління, військових і технічних наук. Серед дослідників, які розглядали окремі проблеми розмінування, варто відзначити А.О. Гавазу [1], Г.Ю. Москальова, І.В. Петрівського, В.М. Щуся, М.С. Артемьєва, М.В. Копельнюка [2], Б.О. Воровича [3], С.О. Ганненко [4], Є.О. Поринос, О.А. Дмитрієнко, С.І. Богдан [5], С.П. Потеряйка та І.В. Окіпняк [6].

У зазначених працях акцент зроблено переважно на технічних, безпекових і організаційних складових протимінної діяльності, тоді як питання правового статусу суб'єктів, їхніх повноважень, а також особливостей координації між різними органами висвітлюються фрагментарно. Окремі аспекти правового регулювання протимінної діяльності дійсно знайшли відображення в аналізованих дослідженнях, однак вони потребують глибшого осмислення в межах комплексного правового підходу.

Водночас, визначення особливостей повноважень суб'єктів адміністративно-правового забезпечення протимінної діяльності в Україні наразі залишається малодослідженим питанням. Воно потребує ґрунтовного та системного опрацювання як на теоретико-правовому, так і на прикладному рівні, з урахуванням сучасних безпекових викликів та обов'язків держави щодо гарантування безпечного середовища для громадян.

Метою дослідження є з'ясування повноважень органів державної влади у сфері протимінної діяльності та окреслення напрямів вдосконалення їх адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів, що здійснюють протимінну діяльність в Україні, ґрунтується передусім на положеннях Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» від 06.12.2018 № 2642-VIII (далі – Закон № 2642-VIII) [7]. Цей закон є базовим нормативно-правовим актом, який визначає правові та організаційні засади здійснення протимінної діяльності, категорії суб'єктів, їх повноваження, порядок взаємодії, а також основні вимоги до планування, реалізації й контролю за розмінуванням територій.

Закон № 2642-VIII закріплює, що протимінна діяльність в Україні здійснюється з метою забезпечення безпеки населення, створення умов для соціально-економічного розвитку територій, які постраждали внаслідок воєнних дій або збройної агресії, а також виконання міжнародних зобов'язань України. Однією з ключових умов ефективності протимінної діяльності є чітке визначення кола суб'єктів, на яких покладено завдання щодо планування, координації, безпосереднього проведення розмінування, технічного нагляду, обліку та інформування населення.

У цьому контексті особливе значення має аналіз адміністративно-правового статусу органів державної влади як основних суб'єктів, відповідальних за реалізацію державної політики у сфері протимінної діяльності.

А.О. Гаваза вважає, що для забезпечення ефективності протимінної діяльності у складі системи органів виконавчої влади повинен бути створений уповноважений орган з протимінної діяльності та його оперативний центр [1, с. 56]. Досліджуючи проблеми розмінування, Г.Ю. Москальов та група науковців стверджують, що для ефективного вирішення комплексу завдань гуманітарного розмінування слід створити національний орган протимінної діяльності, який буде відповідальний за дії груп різних відомств і служб під час розмінування [2, с. 25]. Б.О. Ворочич звертає увагу на те, що заходи з розмінування в Україні здійснюють підрозділи Міністерства оборони України, Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Державної служби спеціального транспорту та Служби безпеки України [3, с. 144]. С.О. Ганненко наголошує, що групи розмінування створюються у складі Збройних сил України, Державної служби спеціального транспорту та Державної служби з надзвичайних ситуацій [4, с. 27]. Отже, науковці звертають увагу на те, що низка органів влади мають повноваження щодо здійснення протимінної діяльності в Україні. При цьому актуальним питанням є визначення адміністративно-правового статусу спеціального національного органу протимінної діяльності.

Перелік суб'єктів протимінної діяльності встановлений у ч. 2 ст. 6 Закону № 2642-VIII та включає національний орган з питань протимінної діяльності, уповноважені органи виконавчої влади у сфері протимінної діяльності, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, центр протимінної діяльності та центр гуманітарного розмінування, а також операторів протимінної діяльності [7].

Серед органів державної влади, наділених повноваженнями у сфері правового регулювання протимінної діяльності, насамперед слід виокремити Кабінет Міністрів України (далі – КМУ). Згідно зі ст. 20 Закону № 2642-VIII КМУ забезпечує розроблення та виконання державних програм у сфері протимінної діяльності, координує діяльність міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств і організацій незалежно від форми власності, що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності [7]. Також відповідно до абз. 17 п. 2 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» до повноважень цього органу влади належить вирішення питань ліквідації наслідків аварій, пожеж, катастроф і стихійного лиха [8]. Оскільки мінування території має характер катастрофи, то закріплені у двох законодавчих актах повноваження кореспондуються одне з одним.

Законодавчі та підзаконні акти встановлюють повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у сфері протимінної діяльності. Зокрема, згідно зі ст. 21 Закону № 2642-VIII міністерства реалізують державну політику у сфері протимінної діяльності у межах своїх повноважень, які встановлені урядом України [7]. Положення про окремі міністерства закріплюють їх повноваження у сфері протимінної діяльності.

Зокрема, повноваження Міністерства оборони України (далі – МО України) у сфері розмінування встановлені у пп. 100, пп. 100-1, пп. 100-2 п. 3 Положення про МО України, яке затверджено постановою КМУ від 26.11.2014 № 671. Наприклад, міністерство бере участь у реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності, координує здійснення відповідних заходів Державною спеціальною службою транспорту, забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації у сфері розмінування [9].

Серед повноважень Державної спеціальної служби транспорту передбачено виконання завдань у сфері розмінування (далі – Положення про Держспецтрансслужбу). Зокрема, згідно з пп. 1 та пп. 2 п. 4 Положення про Держспецтрансслужбу, затвердженого указом Президента України від 06.08.2004 № 873/2004, у мирний час та в особливий період вказана служба здійснює розмінуван-

ня вибухонебезпечних предметів на транспортних об'єктах, залучає у разі необхідності підрозділи Державної служби з питань надзвичайних ситуацій України (далі – ДСНС України) та МО України [10].

Положення про ДСНС України, затверджене постановою КМУ від 16.12.2015 № 1052, також встановлює завдання цієї служби у сфері розмінування та протимінної діяльності (далі – Положення про ДСНС України). Згідно з пп. 16 п. 4 Положення про ДСНС України підрозділи Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту проводять заходи з розмінування. Відповідно до пп. 72-6, пп. 72-8, пп. 72-10 п. 4 Положення про ДСНС України до завдань служби належить участь у виконанні міжнародних зобов'язань у сфері протимінної діяльності, підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців у сфері розмінування, забезпечення функціонування системи управління інформацією у сфері протимінної діяльності [11]. С.П. Потеряйко та І.В. Окіпняк вважають, що ДСНС України повинна виконувати центральну роль у процесах розмінування як орган, що здійснює цивільний захист населення [6, с. 309]. Вважаємо цю пропозицію обґрунтованою та такою, що заслуговує на подальший розгляд.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України встановлює завдання міністерства щодо протимінної діяльності (далі – Положення про МВС України). Зокрема, згідно з пп. 63-1 та пп. 63-2 п. 4 Положення про МВС України міністерство бере участь у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності, координує здійснення відповідних заходів із уповноваженими підрозділами інших центральних органів виконавчої влади [12]. Також зауважимо, що згідно з п. 39 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» до повноважень органів поліції належить здійснення розмінування, а саме: виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів [13]. Аналогічні обов'язки підрозділів Національної гвардії закріплені у п. 23 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про Національну гвардію України» [14].

Низка законодавчих та підзаконних актів містить норми про участь окремих міністерств та служб у протимінній діяльності. Зокрема, обов'язок Державної прикордонної служби України брати участь у заходах з протимінної діяльності встановлений у п. 3-1 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» [15]. Брати участь у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності повинні Міністерство охорони здоров'я України (далі – МОЗ України), Міністерство закордонних справ України (далі – МЗС України), Міністерство у справах ветеранів України (далі – Мінветеранів України), Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля України), Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості (далі – Мінстратенпром України), а також Міністерство аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагропром України). Відповідні завдання закріплені у пп. 22 п. 4 Положення про МОЗ України, затвердженого постановою КМУ від 25.03.2015 № 267 [16], пп. 87-7 п. 4 Положення про МЗС України, затвердженого постановою КМУ від 30.03.2016 № 281 [17], пп. 2-2 п. 4 Положення про Мінветеранів України, затвердженого постановою КМУ від 27.12.2018 № 1175 [18], пп. 162-4 п. 4 Положення про Міндовкілля України, затвердженого постановою КМУ від 25.06.2020 № 614 [19], пп. 67-1 п. 4 Положення про Мінстратегпром України, затвердженого постановою КМУ від 07.09.2020 № 819 [20], пп. 90-38 п. 4 Положення про Мінагрополітики України, затвердженого постановою КМУ від 17.02.2021 № 124 [21]. Однак наведені норми не деталізують, які саме функції у сфері протимінної діяльності повинні здійснювати ці міністерства. Складається ситуація, за якої значна частина центральних органів виконавчої влади формально залучена до реалізації протимінної діяльності, однак конкретні функції окремих міністерств не визначені належним чином на нормативному рівні.

До здійснення протимінної діяльності залучено також і Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України). Згідно з пп. 90-7, пп. 90-8 п. 4 Положення про МОН України міністерство інформує населення про безпеку від вибухонебезпечних предметів та здійснює навчання з питань запобігання виникненню ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами [22].

Отже, значна кількість центральних органів виконавчої влади мають повноваження у сфері протимінної діяльності. Вказані повноваження полягають як у підготовці фахівців з розмінування, так і в здійсненні заходів з розмінування, координації діяльності різних органів влади щодо забезпечення мінної безпеки.

Певні повноваження у сфері протимінної діяльності мають також місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування. Зокрема, згідно зі ст. 22 Закону № 2642-VIII ці органи влади інформують населення про спеціально позначені небезпечні заміновані райони, сприяють навчанню населення правилам поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів та наданню медичної допомоги постраждалим. Плани проведення розмінування територій повинні бути узгоджені із місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування [7]. Відповідно до п.п. 10–11 ч. 1 ст. 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» вони спри-

яють діяльності аварійно-рятувальних служб під час ліквідації надзвичайних ситуацій, погоджують проект плану проведення потенційно небезпечних заходів в умовах присутності цивільного населення та військових формувань [23]. Згідно з п. 45-1 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції місцевих рад належать визначення територій, на яких можуть проводитися потенційно небезпечні заходи в умовах присутності цивільного населення за участю військових підрозділів (далі – Закон № 280/97-ВР). Відповідно до ст. 36-1 Закону № 280/97-ВР до повноважень виконавчих комітетів місцевих рад належать: забезпечення діяльності комунальних аварійно-рятувальних служб, організація ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також координація взаємодії з іншими органами влади щодо захисту населення від їх наслідків [24]. Отже, різні законодавчі акти встановлюють повноваження органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій у сфері забезпечення заходів з розмінування територій. Зокрема, діяльність аварійно-рятувальних служб, що створюються органами місцевого самоврядування, за певних умов може включати участь у заходах з виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів, а також у ліквідації наслідків їх детонації.

Також необхідно звернути увагу на те, що ст. 23 Закону № 2642-VIII передбачає створення та основні завдання Національного органу з питань протимінної діяльності [7]. Більш детально правовий статус цього органу влади встановлено Положенням про Національний орган з питань протимінної діяльності, яке затверджене постановою КМУ від 10.11.2021 № 1207 (далі – Положення про Нацорган). Згідно з п. 1 Положення про Нацорган він має статус міжвідомчого допоміжного органу, який діє за колегіальним принципом під головуванням Міністра оборони. Його завдання полягають у координації діяльності центральних і місцевих органів влади, підприємств та організацій, що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності. До складу Нацоргану входять заступники міністрів тих міністерств, до повноважень яких належить здійснення протимінної діяльності. Відповідно до п. 3 і п. 4 Положення про Нацорган до його компетенції належить координація протимінної діяльності між міністерствами, органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями, а також розроблення та впровадження національних стандартів з протимінної діяльності. Крім того, Нацорган погоджує напрями використання фінансових ресурсів, які надаються іноземними донорами для здійснення протимінної діяльності, сприяє залученню іноземної допомоги, вносить уряду України пропозиції щодо вдосконалення протимінної діяльності [25]. Тож Національний орган з питань протимінної діяльності виконує важливі завдання щодо координації діяльності центральних і місцевих органів влади та місцевого самоврядування у сфері здійснення протимінної діяльності, залучення міжнародних фінансових ресурсів держав-донорів.

Слід зазначити, що ст. 25-1 Закону № 2642-VIII передбачає створення центру гуманітарного розмінування у статусі бюджетної установи. До повноважень цього центру належить участь у плануванні заходів протимінної діяльності, управління інформацією у цій сфері, участь у міжнародному співробітництві, здійснення контролю стану маркування небезпечних ділянок, моніторинг ризиків, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, наукове та науково-технічне забезпечення протимінної діяльності та інформування населення про ризики поводження з вибухонебезпечними предметами [7]. Є.О. Поринос та група дослідників стверджують, що терміни «розмінування» та «гуманітарне розмінування» не є тотожними. Розмінування передбачає забезпечення безпеки військових операцій. Водночас гуманітарне розмінування пов'язане зі звільненням від мін територій, на яких відбувались військові дії, для забезпечення безпеки цивільного населення [5, с. 641]. Бюджетна установа «Центр гуманітарного розмінування» утворена відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 303-р [26]. Отже, вказаний Центр є ще одним суб'єктом у сфері здійснення протимінної діяльності.

Поняття операторів протимінної діяльності закріплене у п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону № 2642-VIII. Ними визнані уповноважені підрозділи центральних органів виконавчої влади, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, у тому числі міжнародні та іноземні, що залучаються до проведення заходів у сфері протимінної діяльності. Важливо зауважити, що відповідно до ч. 2 ст. 28 Закону № 2642-VIII оператори протимінної діяльності повинні отримати відповідний сертифікат [7]. Варто згадати, що завдання брати участь у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності мають МОЗ України, МОН України, Міндовкілля, Мінстратегпром, Мінагропром України. Але заходи, які проводяться цими міністерствами, можуть стосуватися лише навчання, лікування або виробництва певного обладнання для розмінування. Навряд чи буде доцільним навчальним закладам або виробничим підрозділам отримувати сертифікати для здійснення своєї основної діяльності. Вважаємо, що визначення терміну «оператор протимінної діяльності» слід змінити і передбачити, що такий статус мають ті підрозділи міністерств, які безпосередньо здійснюють заходи з розмінування.

Висновки. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення протимінної діяльності в Україні мають такі повноваження:

- заходи з розмінування здійснюють підрозділи МО України, Держспецтрансслужби, ДСНС, Національної поліції та Національної гвардії України;
- функція інформування населення про небезпеку від вибухонебезпечних предметів належить до компетенції МОН України;
- у реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності беруть участь МОЗ України, Мінветеранів, МЗС України, Міндовкілля, Мінстратегпром та Мінагрополітики України;
- погодження планів розмінування територій та утримання комунальних аварійно-рятувальних служб здійснюють органи місцевого самоврядування та місцеві органи державної виконавчої влади;
- координація протимінної діяльності міністерств, служб та місцевих органів влади належить до повноважень Національного органу з питань протимінної діяльності;
- конкретні заходи у сфері протимінної діяльності здійснюють оператори протимінної діяльності, тобто певні підрозділи органів влади, підприємства, установи та організації, зокрема іноземні або міжнародні.

Для вдосконалення правового регулювання повноважень органів влади у сфері розмінування пропонується:

- більш конкретно визначити повноваження МОЗ України, Мінветеранів, МЗС України, Міндовкілля, Мінстратегпром, Мінагрополітики України у сфері протимінної діяльності або виключити деякі міністерства із числа суб'єктів протимінної діяльності;
- узгодити повноваження органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій, передбачені у Законах України «Про протимінну діяльність в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- закріпити визначення операторів протимінної діяльності як підрозділів органів влади або підприємств, які здійснюють діяльність саме з розмінування.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані із розробкою пропозицій для вдосконалення законодавства, яке регулює протимінну діяльність в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гаваза А.О. Світовий досвід формування культури безпеки протимінної діяльності та можливість імплементації його в Україні. *Науковий вісник: Державне управління*. 2021. № 1 (7). С. 40–65. DOI [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)).
2. Москальов Г.Ю., Петрівський І.В., Щусь В.М., Артем'єв М.С., Конопельнюк М.В. Сучасні заходи та проблеми протимінної діяльності в Україні. *Мости та тунелі: теорія, дослідження, практика*. 2018. № 14. С. 22–28.
3. Ворович Б.О. Шляхи вирішення проблемних питань розмінування території України. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського*. 2020. № 2. С. 143–149.
4. Ганненко С.О. Проблемні питання реалізації заходів протимінної діяльності України під час ведення бойових дій. *Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація*. 2020. № 1 (4). С. 25–30. DOI <http://doi.org/10.31731/2524-2636.2020.4.1.-25.30>.
5. Поронос Є.О., Дмитрієнко О.А., Богдан С. І. аналіз організаційно-правових аспектів регулювання протимінної діяльності в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. С. 638–642. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.104>.
6. Потеряйко С.П., Окіпняк І.В. Механізми державного управління сферою протимінної діяльності в Україні. 2022. № 2 (12). С. 304–321. DOI [10.32269/2618-0065-2022-2\(12\)-304-321](https://doi.org/10.32269/2618-0065-2022-2(12)-304-321).
7. Про протимінну діяльність в Україні: Закон України від 06.12.2008 № 2642-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: (дата звернення: 25 травня 2025 року).
8. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 7964-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18/find?text> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
9. Про затвердження положення про Міністерство оборони України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 671. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-p> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
10. Положення про Державну спеціальну службу транспорту: указ Президента України від 06.08.2004 № 873/2004. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/873/2004?find> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
11. Про затвердження Положення про Державну службу України надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1052. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: (дата звернення: 25 травня 2025 року).

12. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
13. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 50-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/find?text> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
14. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18/find?text> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
15. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15/find?text> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
16. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
17. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 281. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1188-2023-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
18. Про затвердження Положення про Міністерство у справах ветеранів України: постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1175. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1175-2018-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
19. Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 614. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
20. Деякі питання Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України: постанова Кабінету Міністрів України від 07.09.2020 № 819. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
21. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: постанова Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 124 «Деякі питання центральних органів виконавчої влади». *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2021-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
22. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
23. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-VIX. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: (дата звернення: 25 травня 2025 року).
24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
25. Про утворення Національного органу з питань протиміної діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2021 № 1207. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2021-п> (дата звернення: 25 травня 2025 року).
26. Про утворення бюджетної установи «Центр гуманітарного розмінування»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 303-р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2023-р> (дата звернення: 25 травня 2025 року).